

Nr 544.

Av herr **Holmgren**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 193, angående vissa anslag för budgetåret 1935/1936 till det militära pensionsväsendet.*

Uti proposition till riksdagen den 8 innevarande mars, nr 192, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen antagande av vid samma proposition fogat förslag till reglemente angående tjänstepension för befattningshavare vid försvarsväsendet (militära tjänstepensionsreglementet). Samma dag har Kungl. Maj:t i proposition nr 193 angående vissa anslag för budgetåret 1935/1936 till det militära pensionsväsendet m. m. underställt riksdagen förslag till vissa åtgärder i samband med avveckling av de militära pensionskassorna. Bland dessa åtgärder ingår anvisande av anslag för budgetåret 1935/1936 till förvaltningsbidrag till arméns, resp. marinens änke- och pupillkassa, sedan arméns, resp. flottans pensionskassas bestyr med tjänstepensioneringen upphört. Beräkningen av nämnda förvaltningskostnader framgår av nedanstående uppställningar (sid. 29 och 32):

Arméns änke- och pupillkassa.

Avlöningar och arvoden:

Direktionen:	kr.	kr.
ordförande, arvode	1,200	
2 ledamöter arvoden à 900 kr.	1,800	
1 ledamot, tillika verkställande direktör, arvode	3,600	6,600

Tjänstemännen:

sekreteraren och ombudsmännen, lönegrad B 24, löneklass 27	8,781	
bokhållaren, lönegrad B 24, löneklass 26	8,367	
revisorn, lönegrad B 21, löneklass 24	7,455	
kansliskrivaren, lönegrad B 11, löneklass 14	4,104	
kontorsbiträdet, lönegrad B 4, löneklass 7	2,832	
expeditionsvakten, lönegrad B 7, löneklass 10	3,252	
konsulent, arvode	2,400	37,191

Omkostnader:

fullmäktiges och valda revisorers sammanträden m. m.	2,500	
skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	5,500	8,000

<i>Vissa engångskostnader:</i>	kr.	kr.
byråchefen, lön för juli 1935	960	
extra kontorsbiträdet (avskedsersättning)	800	1,760
<i>Dyrtidstillägg, förslagsvis</i>		3,249
	Summa kronor	56,800

Marinens änke- och pupillkassa.

Avlöningar och arvoden m. m.:

	kr.	kr.
Direktionen:		
ordförande, arvode	720	
2 ledamöter, arvoden à 600 kr.	1,200	
1 ledamot, tillika verkställande direktör, arvode	2,000	3,920
Tjänstemännen m. m.:	kr.	
kamreraren (lön 3,000, ålderstillägg 500, tjänstgöringspengar 2,000, tillfällig löneförbättring 900)	6,400	
avgår pensionsavgift	96	6,304
förste revisor (lön 2,200, ålderstillägg 500, tjänstgöringspengar 1,800, tillfällig löneförbättring 900)	5,400	
avgår pensionsavgift	70	5,330
vaktmästaren (lön 900, ålderstillägg 300, tjänstgöringspengar 550, tillfälligt lönetillägg 240)	1,990	
avgår pensionsavgift	36	1,954
1 kontorsbiträde, arvode	2,700	
sekreteraren och ombudsmannen, arvode	1,500	
vikariatsersättningar och tillfällig personal	400	18,188
Omkostnader:		
fullmäktiges och valda revisorers sammanträden m. m.	1,500	
skrivmaterialier och expenser	2,400	3,900
Vissa engångskostnader:		
avskedsersättning till övertalig personal:		
kassören B. A. Natt och Dag	3,500	
tjf. assistenten S. E. Lundgren	3,000	
extra biträdet Edith Norlin	2,500	9,000
ersättning till kassören Natt och Dag för erlagda pensionsavgifter	229	9,229
<i>Dyrtidstillägg, förslagsvis</i>		3,763
	Summa kronor	39,000

Befattningshavarna vid flottans pensionskassa hava varit och äro i förhållande till motsvarande vid arméns pensionskassa synnerligen ogynnsamt ställda, emedan de dels sakna fullmakt på sina befattningar, dels under många år åtnjutit avsevärt lägre löneförmåner. Vid upprepade tillfällen gjorda framställningar till Kungl. Maj:t om rättelse av dessa förhållanden, som synas innebära ett svårförståeligt åsidosättande av befattningshavarnas rättmätiga krav, hava ej föranlett någon åtgärd. För dessa framställningar och det olika sätt, varpå befattningshavarna i arméns och flottans pensionskassor i här berörda avseende ansetts böra behandlas, lämnas här en jämförande redogörelse:

Arméns pensionskassa.

Enligt brev den 27 januari 1922 förordnade Kungl. Maj:t, att befattningshavarna vid arméns pensionskassa skulle fr. o. m. den 1 januari 1922 i fråga om lön, dyrtidstillägg samt rätt till pension och skyldighet att avgå från tjänsten likställas med motsvarande i avlöningsreglementet för den civila statsförvaltningen avsedda befattningshavare med skyldighet att underkasta sig enahanda villkor och bestämmelser som de för sistnämnda befattningshavare i berörda hänseenden gällande. Härvid skulle anses som om följande befattningshavare vid pensionskassan vore att hänföra till nedannämnda under avd. B av löneplanen i sagda avlöningsreglemente angivna lönegrader nämligen — med lönegradsbeteckning enligt kungörelsen den 6 juni 1925 nr 270 — byråchefen till 30:e lönegraden, sekreteraren och ombudsmannen till 24:e lönegraden, kassören till 24:e lönegraden, revisorn och bokhållaren till 21:a lönegraden, förste vaktmästaren till 7:e lönegraden och andre vaktmästaren till 5:e lönegraden.

Flottans pensionskassa.

Den 13 november 1917 tillstyrkte direktionen över flottans pensionskassa i underdånig skrivelse, att tills vidare fr. o. m. år 1918 förhöjning i avlöningen måtte beredas *dels* kamreraren, kassören, förste revisorn, andre revisorn och assistenten vid flottans pensionskassa i enlighet med vad av marinförvaltningen i avgivet förslag avsetts för den militära personalen av motsvarande tjänstegrad eller i fråga om kamreraren kaptens av 1:a klassen, kassören och förste revisorn kaptens av 2:a klassen och assistenten löjtnants tjänstegrad, eller med de belopp, som Kungl. Maj:t i en blivande nådig proposition kunde finna skäligt föreslå som löneförhöjning för samma lönegrader, *dels ock* vaktmästaren vid pensionskassan med ett belopp av 500 kronor.

Enligt sjöförsvarsdepartementets skrivelse den 14 juni 1918 fann Kungl. Maj:t förevarande framställning icke till någon Dess åtgärd föranleda.

På uppdrag av fullmäktige ingick direktionen den 27 december 1918 med förnyad underdånig framställning i fråga om tjänstemännens vid kassan avlöningsförhållanden och hemställde, att i avseende å nedan

*Arméns pensionskassa.**Flottans pensionskassa.*

upptagna ordinarie tjänstemän vid flottans pensionskassa lönereglering måtte genomföras i enlighet med följande förslag till stat:

	Lön	Tjgp.	Summa
Kamreraren ...	4,000	2,000	6,000
Kassören.....	3,000	1,800	4,800
1. revisorn....	3,000	1,800	4,800
2. revisorn....	2,300	1,200	3,500
Assistenten ...	1,700	800	2,500

Efter tre års väl vitsordad tjänstgöring ökas lönen med 500 kronor, efter 6 års sådan tjänstgöring med ytterligare 500 kronor samt efter 9 års sådan tjänstgöring med ytterligare 500 kronor.

varjämte direktionen hemställde, att i avvaktan på den föreslagna permanenta löneregleringen provisorisk löneförbättring fr. o. m. år 1919 bereddes kassans förenämnda ordinarie tjänstemän, och föreslog direktionen i sådant avseende *dels* för en var av kamreraren, kassören, 1:e revisorn, 2:e revisorn och assistenten ett ytterligare ålderstillägg av 500 kronor utöver i nu gällande stat upptagna två ålderstillägg av 500 kr., och att tidsintervallet mellan ålderstilläggen bestämdes till tre år i stället för såsom dittills fem år, *dels ock* följande ökning av lönen, nämligen:

för kamreraren	kr. 700
» kassören	» 600
» 1:e revisorn	» 600
» 2:e revisorn	» 500
» assistenten	» 300

Enligt sjöförsvarsdepartementets skrivelse den 21 november 1919 fann Kungl. Maj:t förevarande framställning icke till någon Dess åtgärd föranleda.

*Arméns pensionskassa.**Flottans pensionskassa.*

Sedan år 1923 församlade fullmäktige, som funnit en löne reglering för flottans pensionskassas tjänstemän och extra biträden billig, rättvis och av behovet nödvändigt påkallad, lämnat direktionen i uppdrag till Kungl. Maj:t ingå med framställning om löne reglering för sagda befattningshavare, gjorde direktionen den 31 december 1923 underdånig framställning,

att civila avlöningsreglementet måtte — i avvaktan på en definitiv lösning av flottans pensionskassas tjänstemäns avlöningsfråga i samband med ett slutgiltigt ordnande av det militära pensionsväsendet — i fråga om lön och dyrtidstillägg förklarades skola tillsvidare tillämpas å befattningshavare vid flottans pensionskassa;

samt att samma befattningshavare å löneplanen måtte inplaceras på följande sätt:

kamreraren	i 16	lönegr. avd. B	
1:e revisorn	i 15	»	» B
kassören	i 15	»	» B
2:e revisorn	i 13	»	» B
assistenten	i 11	»	» B

I händelse av bifall härtill skulle ifrågavarande befattningshavare med hänsyn till innehavande tjänstetid komma i åtnjutande av följande avlöningsförmåner:

kamreraren	kr. 9,300
förste revisorn	» 8,340
kassören, inb. felr.-p.	» 8,022
andre revisorn	» 6,168
assistenten	» 6,168

I underdånigt yttrande den 31 januari 1924 framhöll *statskontoret*,

*Arméns pensionskassa.**Flottans pensionskassa.*

att enligt statskontorets mening åtgärd utan vidare uppskov borde vidtagas till beredande åt personalen vid flottans pensionskassa av avlöning, som kunde anses motsvara, vad andra grupper av befattningshavare med motsvarande arbetsuppgifter uppbure i avlöning, samt tillstyrkte, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, skulle fr. o. m. den 1 juli 1924 äga tillämpning å befattningshavarna vid flottans pensionskassa, och att därvid nedannämnda befattningshavare skulle hänföras till följande lönegrader i den i nämnda avlöningsreglemente intagna löneplanen:

kamreraren.....	B 16 (nu 26)
revisorn	B 13 (nu 21)
kassören	B 13 (nu 21)
andre revisorn (bok-	
hållaren).....	B 11 (nu 18)
assistenten	B 8 (nu 15)
vaktmästaren	B 1 (nu 5)

Enligt försvarsdepartementets skrivelse den 24 maj 1928 fann Kungl. Maj:t förevarande framställning icke till någon Dess åtgärd föranleda.

I underdånig skrivelse den 31 december 1923 gjorde direktionen hos Kungl. Maj:t liknande framställning beträffande kassans extra biträden och föreslog följande avlöningsbelopp:

1 biträde, lön och vikariatsersättning	kr. 2,664
1 biträde, lön	» 1,980
1 biträde, lön	» 1,980

Enligt försvarsdepartementets skrivelser den 24 maj 1928 fann Kungl.

Arméns pensionskassa.

Flottans pensionskassa.

Maj:t förevarande framställningar icke till någon Dess åtgärd föranleda.

Den 21 oktober 1925 anmälde fullmäktige hos Kungl. Maj:t, att fullmäktige beslutat av *gratalfondens* (änkepensionsfondens) medel tillerkänna nedannämnda befattningshavare fr. o. m. den 1 juli 1924, så länge de kvarstode, en var i då innehavd befattning vid flottans pensionskassa, och till dess lönerglering blivit för kassans befattningshavare genomförd, en årlig gratifikation av till

kamreraren Lundgren	kr. 500
förste revisorn Fondahn.....	» 200
kassören Sandquist.....	» 500
andre revisorn Andersson ...	» 500
assistenten Rudberg	» 500
extra biträdet Hansson	» 200
vaktmästaren Lagström	» 100

Enligt försvarsdepartementets skrivelse den 17 december 1926 fann Kungl. Maj:t förevarande framställning icke till någon Dess åtgärd föranleda.

Den 13 december 1930 anmälde fullmäktige hos Kungl. Maj:t, att fullmäktige beslutat *dels* till kassans tjänstemän, såsom ersättning för utbliven lönerglering, utbetala engångsgratifikationer från gratialfonden, nämligen

kamreraren Sandquist	kr. 1,400
förste revisorn Rudberg ...	» 1,500
kassören Andersson.....	» 1,400
t. f. assistenten Hansson...	» 500

dels ock uppdraga åt direktionen att göra underdånig framställning om lönerglering för kassans tjänstemän.

Arméns pensionskassa.

På grund av ovan anförda föreskrifter åtnjuta nuvarande befattningshavare vid arméns pensionskassa följande högsta avlöningsförmåner, beräknade efter G-ort:

Befattningshavare	Högsta avlöning kr.
Byråchef	11,940
Sekreterare }	9,060
Ombudsman }	
Kassör (vakant, uppehålls av bokhållaren)	9,060
Revisor	7,668
Bokhållare (uppehåller kassörstjänsten å vakans)	—
Assistent (vakant)	—
Förste expeditionsvakt (vakant, uppehålls av 2:e exp-vakt)	3,486
Andre expeditionsvakt (vakant, uppehåller 1:e exp-vakt å vakans)	—
E. o. tjänsteman	4,350
» »	2,988
» »	2,988
» »	2,988

Å E-ort (Karlskrona) skulle förestående befattningshavare uppburit följande avlöningsbelopp:

Befattningshavare	Högsta avlöning Kr.	Befattningshavare	Högsta avlöning Kr.
Byråchef	11,460	Kamrerare	6,900
Sekreterare }	8,580	Sekreterare	1,500
Ombudsman }		Ombudsman	800
Kassör	8,580	Kassör	5,900
Revisor	7,212	Förste revisor	5,900

Flottans pensionskassa.

Enligt finansdepartementets skrivelse den 28 augusti 1931 fann Kungl. Maj:t fullmäktiges förevarande framställning icke till någon Dess åtgärd föranleda.

Flottans pensionskassas avlöningsstat är fastställd av 1908 års riksdag. Med inräknande av tillfällig löneförbättring, vilken sedan en del år tillbaka beviljas av riksdagen för varje år, kunna befattningshavarna vid flottans pensionskassa nå upp till följande högsta avlöning per år:

Arméns pensionskassa.

Flottans pensionskassa.

Befattningshavare	Högsta avlöning Kr.
Förste exp.-vakt	3,234
E. o. tjänsteman	4,050
» »	2,772
» »	2,772
» »	2,772
Felräkningspenningar till kassören	400

Befattningshavare	Högsta avlöning Kr.
Vaktmästare	1,990
E. o. assistent	2,250
Extra biträde	1,500
» »	1,500
Felräkningspenningar till kassören	500

I vaktmästarens avlöning ingår värdet av fri bostad, beräknat till 150 kronor.

Kassörstjänsten har sedan 1926 uppehållits av bokhållaren mot åtnjutande av de med kassörsbefattningen förenade löneförmånerna, men med avstående av löneförmånerna å bokhållarebefattningen. De med bokhållarebefattningen förenade göromålen uppehållas i stort sett av icke-ordinarie personal. Enligt förordnande bestrider vidare andre expeditionsvakten sedan år 1930 tjänst såsom förste expeditionsvakt.

De vid flottans pensionskassa vakanta tjänsterna såsom andre revisor och assistent uppehållas av icke-ordinarie personal.

Vidare finnes vid arméns pensionskassa anställd en sifferrevisor mot ett årligt arvode av 600 kronor samt en konsulent mot ett arvode av 1,500 kronor för år jämte ersättning av 4,500 kronor för under femte året åliggande beräkning av änke- och pupillkassans statistiska material, varjämte vid behov tillfälligt anställas extra biträden.

Ytterligare finnes vid flottans pensionskassa anställd en konsulent i försäkringstekniska frågor, vilken erhåller särskild ersättning för varje erhållet uppdrag.

Arméns pensionskassas förvaltningskostnader hava under en följd av år slutat på omkring 104,000 kronor för år. Härtill kommer emellertid betydande kostnader för fullmäktiges sammanträden och protokollstryck.

Flottans pensionskassas förvaltningskostnader hava de senare åren utgjort cirka 50,000 kronor per år, vartill kommer särskilda utgifter för fullmäktiges och revisorernas sammanträden samt för konsulenten, vilka utgifter för en 5-årsperiod uppgå till omkring 12,000 kronor.

Arméns pensionskassa.

I anledning av framställning från direktionen medgav Kungl. Maj:t enligt brev den 1 februari 1929, att de å byråchefsbefattningen, befattningen såsom sekreterare och ombudsman samt bokhållarebefattningen, vilka befattningar sedan lång tid tillbaka varit vakanta, förordnade tjänstemännen finge tillsättas såsom innehavare av respektive befattningar. På grund av sålunda lämnat medgivande tillsattes ifrågavarande befattningar med fullmakt från och med den 1 februari 1929.

Det torde i detta sammanhang få erinras, hurusom bankoutskottet i utlåtande den 24 februari 1931, nr 18, i anledning av väckt motion om personliga lönetillägg åt vissa tjänstemän vid flottans pensionskassa, uttalat, att det förhållandet, att flottans pensionskassas personal ännu kvarstode på en år 1908 fastställd lönestat, medan löneförhållandena för flertalet övriga statliga institutioner — och däribland även arméns pensionskassa — under senare år reglerats, givetvis innefattande vissa skäl för en löne reglering jämväl för flottans pensionskassa. Prövningen av spörsmålet angående provisorisk löneförbättring för flottans pensionskassas befattningshavare eller vissa av dem torde emellertid ankomma på Kungl. Maj:t, vilken, om en dylik åtgärd funnes vara av omständigheterna påkallad, därutinnan torde framlägga förslag. Motionen blev icke av riksdagen bifallen; ej heller vidtog Kungl. Maj:t någon åtgärd i av bankoutskottet angivet syfte.

De tjänstemännen vid båda kassorna åliggande arbetsuppgifterna äro i huvudsak överensstämmande. Enda skillnaden mellan byråchefens vid arméns pensionskassa och kamrerarens vid flottans pensionskassa tjänsteåligganden utgöras av att den förre är föredragande inför direktionen, i vilken han äger deltaga i överläggningarna, men icke i besluten, medan i flottans pensionskassa föredragningen verkställs av överkommisarien.

Det djupt beklagliga förhållande, att flottans pensionskassas befattningshavare äro i förhållande till motsvarande befattningshavare vid arméns pensionskassa i så hög grad missgynnade som, enligt vad som framgår av ovanstående redogörelse, är fallet, kan enligt mitt förmenande ej längre fortgå. En rättvis och väl befogad ändring måste äga rum beträffande deras löneförmåner och anställningssätt.

För att sent omsider ernå en väl befogad och likartad behandling av befattningshavarna vid arméns och flottans pensionskassor kräves, att även

Flottans pensionskassa.

Ända sedan 1911 har Kungl. Maj:t varje gång en tjänst vid flottans pensionskassa blivit ledig, och senast år 1932 föreskrivit, att tjänsten icke finge tillsättas med fullmakt, utan endast medelst förordnande tills vidare.

de av flottans pensionskassas nuvarande tjänstemän, som avses att till uppnådd pensionsålder kvarstå i kassans tjänst, tillförsäkras nyreglerade löner och erhålla fullmakter på sina tjänster.

Den av Kungl. Maj:t föreslagna avskedsersättningen till kassören vid flottans pensionskassa B. Natt och Dag, vilken, enligt vad jag inhämtat, är gift och har två minderåriga barn, måste anses för låg och bör höjas med 1,500 kronor till 5,000 kronor. Den till vikariatsersättningar och tillfällig personal beräknade summan 400 kronor synes ävenledes för knapp och bör höjas till av militärpensionssakkunniga föreslaget belopp av 1,200 kronor.

Med hänsyn till vad sålunda anförts torde för budgetåret 1935/1936 till förvaltningsbidrag till marinens änke- och pupillkassa anvisas ett anslag av 43,320 kronor i enlighet med följande kostnadsberäkning (lönerna upptagna som nettolöner):

Avlöningar och arvoden:

Direktionen:	kr.	kr.
ordförande, arvode	720	
2 ledamöter, arvoden à 600 kronor	1,200	
1 ledamot, tillika verkställande direktör, arvode	2,000	3,920
Tjänstemännen m. m.:		
kamreraren, lönegrad B 24	7,821	
revisor, lönegrad B 21	6,555	
kontorsbiträde, lönegrad Eo 4	2,586	
expeditionsvakt, lönegrad B 5	2,868	
sekreterare och ombudsman, arvode	1,500	
vikariatsersättningar och tillfällig personal	1,200	22,530

Omkostnader:

fullmäktiges och valda revisorers sammanträden	kr.	
m. m.	1,500	
skrivmaterialier och expenser	2,400	3,900

Vissa engångskostnader:

avskedsersättning till övertalig personal:		
kassören B. A. Natt och Dag	5,000	
tjf. assistenten S. E. Lundgren	3,000	
extra biträdet Edith Norlin	2,500	10,500
ersättning till kassören Natt och Dag för erlagda pensionsavgifter	229	10,729
<i>Dyrtidstillägg, förslagsvis</i>		2,241

Summa kronor 43,320.

Såsom framgår härav skulle detta anslag med allenast 4,320 kronor överskrida det av Kungl. Maj:t föreslagna, varför kostnadsskäl icke synas kunna anföras mot ett godtagande av mitt förslag.

Beträffande ifrågavarande befattningshavares pensionering bör denna bestridas av civila pensionsfonden i samma ordning som vid nyreglerade verk vid civila statsförvaltningen.

På grund av vad jag i det föregående anfört, får jag hemställa,

att riksdagen måtte

dels föreskriva, att nuvarande befattningshavare vid flottans pensionskassa, vilka skola kvarstå i marinens änke- och pupillkassa, skola erhålla fullmakt på sina befattningar;

dels ock godkänna de av mig i det föregående förordade grunderna i fråga om avlöning och pensionering av vissa befattningshavare vid flottans pensionskassa m. m.

Stockholm den 27 mars 1935.

Bj. Holmgren.